

משטרת ישראל
אגף המבצעים

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 90.221.111.003			נהלי אג"מ
מספר: 220.010.18	תת-פרק: יס"מ, טרור והפס"ד	פרק: שיטור וקהילה	
שם: נוהל הפעלה ושימוש באלה באירועי הפרות סדר			תאריך פרסום: 29/11/2022
			תאריך תחילה: 29/11/2022
			תאריך ביטול: [תאריך סיום תוקף]
			נוסח: 3

1. כללי:

- מ"י נדרשת במסגרת מילוי תפקידה עפ"י חוק, לשמור על הסדר הציבורי, ביטחון הנפש והרכוש, תוך הקפדה על זכויות היסוד של הפרט.
- במסגרת זו מתמודדת מ"י מעת לעת עם אירועי הפרות סדר הפוגעים בסדר הציבורי במתארים, בהיקף וברמות חומרה משתנות.
- במסגרת טיפול מ"י בהשלטת סדר ציבורי ופיזור הפגנות קיימת אפשרות לשימוש באלה משטרתית לצורך פיזור מפרי סדר מתפרעים ו/או לביצוע מעצר.
- לציין כי שימוש באלה נעשה גם בפעילויות משטרתיות נוספות כאמצעי שימוש בכוח.

2. הבסיס החוקי ונהלים רלוונטיים:

א. הוראות החוק:

- חוק העונשין, תשל"ז - 1977.
- חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה/מעצרים), תשנ"ו - 1996.
- פקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א - 1971.
- פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחפיז) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969.

ב. נהלים:

- נוהל אג"מ מס' 220.010.10 "הטיפול המשטירי בהפרות סדר".

(2) נוהל אג"ם מס' 220.010.11 "שימוש באמצעים בהפרות סדר".

3. מדרגים:

א. שימוש באלה ייעשה בהתאם לטבלת המדרגים בהפרות סדר:

(1) מדרג ב' - הדיפה, מעצר.

(2) מדרג ג' - הדיפה, מעצר, פיזור.

ב. להלן פירוט מדרגי הפס"ד:

(1) מדרג א' - הפגנות שקטות - אין הפרה של הסדר הציבורי:

(א) אסיפה או תהלוכה הפועלת בהתאם לתנאי הרישיון ואינה מלווה בהפרות סדר.

(ב) אסיפה או תהלוכה בלתי חוקית (שלא ניתן לה רישיון או החורגת מתנאי הרישיון שניתן לה) אולם המפגינים אינם גורמים להפרעה לשגרת החיים, לרבות שימוש באמצעים המשבשים את התנועה.

(ג) משמרת מחאה שאיננה כרוכה בהפרות סדר.

(2) מדרג ב' - הפרת סדר ציבורי ואי ציות להוראות המשטרה:

קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך אי ציות להוראות שוטרים הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי ו/או בהפעלת התנגדות לפעולות השוטרים לפינויים מהמקום.

(3) מדרג ג' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנגדות אלימה:

הפגנות הכרוכות בהתנגדות אלימה תוך אי ציות להוראות השוטרים הניתנות לצורך שמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי, שמתקיים בהם אחד מאלה:

(א) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות המשטרה לפיזור ההפגנה, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או נזק לרכוש.

(ב) המפגינים מתנהגים באלימות בהיקף נרחב כלפי הכוח המשטירתי הפועל לפיזור ההפגנה.

(ג) המפגינים מתנהגים באלימות כלפי הציבור, באופן העלול לגרום לחבלות בגוף או לנזק לרכוש.

(ד) המפגינים מתנגדים באלימות לפעולות השוטרים לפיזור ההפגנה, וקיים חשש ממשי לחסימת צירים חיוניים ו/או חסימת גישה למוסדות שלטון מרכזיים.

(4) מדרג ד' - הפרת הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה תוך התנהגות אלימה,

קשה וחמורה:

המפגינים מתנהגים כמפורט במדרג ג' כשבמסגרת התנגדותם לפיזור ההפגנה הם עושים בנוסף שימוש באמצעים וחפצים שונים כנגד כוחות המשטרה.

ג. השימוש באמצעים יעשה עפ"י טבלת המדרגים המפורטת להלן:

מדרג הפס"ד	אמצעים	סמכות מאשרת
מדרג א' הפגנות שקטות – אין הפרה של הסדר הציבורי	ללא שימוש בכוח ובאמצעים	---
מדרג ב' קיימת הפרה של הסדר הציבורי ואי ציות להוראות המשטרה הנדרשות לשמירה על שלום הציבור והסדר הציבורי	שימוש בכוח	מפקד האירוע
	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"ס מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ג' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> אלה – הדיפה, מעצר, פיזור מערכת אקוסטית 'צעקה' רימון הלם סוסים / פרשים מכת"ז (מים, צבע, בואש, ערפל פלפל) 'אביב' 	מפקד מרחב או סגנו בהיעדרו מפקד תחנה בדרגת נצ"ס מפקד מפקדה משימתית או סגנו בהיעדרו
מדרג ד' קיימת הפרה של הסדר הציבורי תוך התנגדות אלימה קשה וחמורה הכוללת שימוש בחפצים ובאמצעים שונים מצד מפרי הסדר כלפי כוחות המשטרה ו/או הציבור באופן העלול לגרום לחבלות בגוף ונזק לרכוש	<ul style="list-style-type: none"> כדור 40 מ"מ ספוג מכת"ז – נוזל פלפל גז מדמיע (רימון גז ידני, כד' גז 1.5 לסוגיו) מדוכה רב קנית 'ונוס' רחפן מטיל קפסולות גז 	מפקד מחוז או סגנו בהיעדרו

ד. הערות למדרגי הפס"ד:

- ניתן לתת היתר מיוחד לשימוש ברימון גז מדמיע בהטלה ידנית במדרג ג', זאת בהתאם לנסיבות האירוע, במידה ולא קיימים לשוטר סל האמצעים המופיעים במדרג ג' (למעט רימון הלם) וזאת לאחר אישור שימוש עפ"י הסמכות המאשרת המופיעה במדרג ג'.
- השימוש באמצעים יעשה בהתאם לשיקולים מקצועיים ומבצעיים.
- שימוש באמצעים יעשה תוך נקיטת אמצעי זהירות ובטיחות על מנת למנוע סיכון מיותר.

- 4) יש לבחון התאמת האמצעי למאפיינים הספציפיים של הפרת הסדר תוך התייחסות ספציפית לתכונות של כל אמצעי.
- 5) יש להימנע ככל הניתן מהפעלת האמצעי כלפי אוכלוסיות מיוחדות כגון: ילדים, נשים הנחזות בהיריון, קשישים וכיו"ב.
- 6) במסכת השיקולים יילקח בחשבון מיקום ההפגנה – סביבת בית חולים, בית ספר, מקומות קדושים, מוסדות שלטון, צירי גישה וכד'.
- 7) הפעלת אמצעים תעשה על ידי מי שהוסמך לכך תוך הכרת הנהלים הרלבנטיים.
- ה. אין בהוראות נוהל זה בכדי לגרוע מסמכויות שוטר על פי כל דין, לרבות בכל הנוגע לסמכויות שימוש בכוח.

4. תחומי אחריות:

- א. אגף המבצעים – אחריות מטה כוללת לבניין הכוח של מ"י בתחום הפרות הסדר הכוללת כתיבת תורת הפעלה, נהלים, הנחיה מקצועית, קביעת רמת ההכשרה, אימוני שמירת כשירות, אמצעים, פיקוח ובקרה.
- ב. אגף ההדרכה – אחריות כוללת לתחום ההדרכה, ההכשרה והאימונים במ"י.
- ג. מג"ב – אחריות ביצוע הכשרות ואימונים בתחום הפרות הסדר.
- ד. את"ל – אחריות לניהול מלאי ותחזוקת צל"מ תחמושת אלפ"ה.
- ה. קרפ"ר – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים בהיבטי רפואה.
- ו. יועמ"ש – הוצאת חוות דעת לאמצעים פחות מקטלניים אפ"ק בהיבטי ייעוץ משפטי.
- ז. בטיחות – אחריות הנחייה ודגשי בטיחות.
- ח. מחוזות – אחריות הפעלת הכוח והאמצעים בתחומן.

5. תיאור האמצעי:

- א. במשטרת ישראל ישנן 2 סוגי אלות:
- 1) אלה פולימרית ישרה עם שרוך אבטחה.
- 2) אלה פולימרית 'טונפה' עם תוספת של ידית אחיזה בניצב לאלה.
- ב. שימוש באלות - ייעשה רק באלות שאושרו לשימוש במשטרת ישראל.

6. הפעלת האמצעי:

- א. שימוש באלה יעשה על ידי שוטר שעבר הכשרה בהתאם לסוג האלה.
- ב. ניתן להשתמש באלה כאמצעי הדיפה, פיזור והגנה עצמית.
- ג. שימוש באלה יתקיים בהתאם למדרג ההפעלה באופן המפורט להלן:
- 1) הדיפה – הדיפת מפרי סדר באמצעות אלה תהיה אך ורק כאשר האלה מושטת, בצורה אלכסונית לכיוון החזה של המתפרעים, ולא לכיוון פלג גוף תחתון ולא לכיוון הראש. ההדיפה תהיה רציפה ולא כלחץ משתנה.

(2) השתלטות בשיטת "לחץ בריח" – השימוש באלה בשיטה זו נועד למצבים של התגברות על התנגדות אקטיבית של מפר סדר. **בשיטה זו, השימוש באלה יתבצע על ידי יצירת לחץ מבוקר ומידתי באמצעות האלה על מפרקי הידיים והכתף, אך בשום אופן לא כדי לגרום נזק למפרקים או חלילה להביא לשבירתם.** מטרת השימוש בשיטה זו: להביא לריתוק מפר הסדר ולהובלתו במידת הצורך. השימוש חייב להיות ביחס סביר ומותאם לרמת ההתנגדות האקטיבית של מפר הסדר.

(3) בעת התנגדות אקטיבית ואלימה, יכולה האלה לשמש כאמצעי מסייע להרחקת מפרי סדר אלימים באמצעות חבטות לירך חיצונית בלבד. **שימוש באלה בטכניקה זו תהיה כלפי מפרי סדר אלימים ובאופן מידתי ומבוקר לכיוון הירך החיצונית בלבד.** **אין לחבוט לכיוון פיקת הברך, עצם השוק (עצם עדינה ושבירה), אברי המין, האגן ואין לחבוט מעל לפלג הגוף התחתון כלל.** יש לזכור כי החבטה נועדה לסיוע בפיזור/הפסקת הפרת הסדר והחזרת הסדר על כנו ולא כאמצעי ענישה. יש לחדול מפעולת החבטה מיד עם הפסקת הפרת הסדר מצד הנחבט הספציפי. **עוצמת החבטה ו/או זמן החבטה לא תהיה מעבר לנדרש בהתאם להתנהגותו של מפר הסדר.**

7. תיעוד ודיווח:

- א. שימוש באלה מחייב תיעוד ודיווח אשר יתבצע באמצעות מערכת הדיווח המשטרתית בשירת הסירנה.
- ב. יש למלא דו"ח שימוש באמצעי אשר יפרט לגבי הפעילות המבצעת ויכלול את הפרטים האלה: תאריך, שעה, מקום, מס' אירוע, נסיבות האירוע, מס' משוער של מפגינים, סמכות מאשרת להפעלת האמצעי, האם נפגעו אנשים וכל פרט רלבנטי אחר.
- ג. אירועים חריגים ידווחו מידית לרמה הממונה במחוז לרמה הארצית.

8. הכשרה ושמירת כשירות:

- א. שימוש באלה ייעשה ע"י שוטר שעבר הכשרה ע"י מדריכים שהוסמכו לכך מבה"ד מג"ב ו/או מדריכים מאגף ההדרכה/המכללה הלאומית שהוסמכו לכך.
- ב. ההכשרה תתבסס עפ"י תיק יסוד של אגף ההדרכה.
- ג. שמירת כשירות תתבצע במסגרת אימוני היחידות.